

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer csütörtökön és vasárnap.
 Ár a:
 Egész évre . . . 6 ft. — kr.
 Félévre 3 ft. — kr.
 Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.
 A szerkesztő irodája:
 Nagypiacz 322 szám.
 Lakása: Bolgárszeg 1425 sz.

NEMERÉ

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap.

Hirdetési díj:
 4 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden igtatáskor 30 kr. — Nagyobb hirdetések nálunk szerint. — Hirdetések fölvetnek a szerkesztőségénél.

Brassó, oct. 30.

Brassó — miként róla mondatik: kereskedelmi város. Meglehet! De magosabb kereskedelmi értelemben vett végcéljaiban még sem az! Nem mind arany, a mi fénylik.

Végcélja ugy a kereskedelemnek, mint bármi más hasonnemű köz- vagy nemzetgazdasági intézmények közvetlenül nem egyéb, mint vagyonszerzés, s a szerzett vagyon megtakarítása s gyarapítása. A vagyon pedig, mint tudva lévő, nélkülözhetetlen lét — s egyszersmind éltető — alapja a társadalomnak, de még inkább jólétének.

Sok ahoz nem kell, hogy e czélnek, mely a miénk is, látható kifejezést adjunk; elégséges erre a be- és kivitel, sőt néha helyel-helyel csupán a legkezdetlegesebb csere-forgalom. Vagy más szóval mondva: kereskedést, forgalmat eszközölni lehet a végcél helyes felismerése nélkül is, tehát az öntudatosság határán kívül; de így természetes csak bizonytalan számítással még bizonytalanabb siker felé, — csakugy vak-tában.

Pedig, hogy mi kereskedelmünköt ne csak pilantig-óráig, a szükségnek engedve csak, hamar elpárologó eredmény kedvéért alakítsuk; hanem a valóságban maradandó, állandó sikerrel tétézzük, s párhuzamosan a kor kívánalmi szellemében magasabbra fokozódó eredménnyel fejlesztjük, — arra a mondottnál több, s minden esetre a forgalom minden ágazataira való kiterjeszkedés — mely a többi közt nevezetesen még az átviteli (transito) kereskedést is szintén felkarolni s magába olvasztani képes legyen, — épugy szükséges, mint szükségesek még ahoz: a legolcsóbb és leggyorsabb közlekedési berendezések, s az akadályok elhárítása.

Az általános közlekedési eszközökről, mely lyekkel Brassó bir, s azok helyes vagy helytelen berendezéséről, ezuttal nem szólunk. Csupán az elébb elmondott nézetünk alapos igazolására

említjük fel: hogy Bécs, Pest, mint nemkülönböztetve valamennyi központi kereskedelmi városok, szintén csak a közforgalom czélszerű berendezése által, mely magába foglalja az átviteli kereskedést is, lettek azzá, aminők, t. i. virágzó félben levő kereskedelmi városok.

Kik minket megérteni ugy se tudnának, vagy nem akarnának, azokhoz mi nem szólunk; kik pedig megértének, azok előtt már kétség kívül tisztában áll: mi a jelentősége, mi messzire kiterjedő a hordereje és hatása az átviteli kereskedésnek, kivált a nemzetközi u. n. világforgalomban; ugy hogy legtöbbnyire épen annak fejlesztésére költettek igen nevezetes vámszerződések, mint szintén a czélből jött létre például, az északnémetországi vámegegyezés.

Köztudomásulag is régebbtől ismeretes Brassónak azon óhajta, hogy a világforgalommal összeköttetésbe jöjjön, hogyse bővebb magyarázatot igényelne. Azért küzdött ő már 1861-től elkezdve ernyedetlen kitarással még a Schmerling-Nádasdy-Reichenstein-féle korszakban is, Nagy-Szebennel versenyezve. Azért, főképp, alakult volt itt a „fiatal“ szászpárt, mely ma már „fiatal korának daczára a világból kivénült. Azért menesztettek volt követek: Londonba, Lüttichbe, Bukurestbe, s a szélrózsa többi irányára felé, — miről Csernátony a maga idejében egy igen találó megfjtését adta volt annak, hogy miként lehetséges két-három s még több nyeret is egyszerre megülni. S azért hozott végül Brassó maga is több nemes s hazafiai áldozatot, mint például a tömösvölgyi „homokbányának ingyen leendő használatra“ felajánlását, — mely, mellékesen legyen mondva, mit sem ér.

Az oly rögóta kegyes várakozással táplált óhajta Brassónak is ma-holnap valósulni fog. Vasuti összeköttetése, közlekedése megleszen. De miként előre láthatni, az megint új átváltozásokat fog maga után vonni; melyek, ha mi korán azokat számba nem vesszük s si-

mulni utánok nem tudunk vagy nem akarunk, még nagyobb hátramaradást idézhetnének elő nevezetesen kereskedelmünkben, mely anélkül pangásnak indult.

Nos, hogy Brassóváros érdemes képviselője feladatát ezen eventualitásokkal szemben miként fogta fel s mit tett már is az előkészüldésre: e kérdés tárgyilagossá megvitása a jövő cikkünknek leszen feladata.

Felhívás

Brassó iparosaihoz.

F. évi nov. 3-án Brassóvidéke ipariskolájának két előkészítő osztálya és első évfolyama megnyitának és egyidejűleg az iparegyület által eddig fenntartott vasárnapi iskola bezáratik.

Az ipariskola feladata háromszorosnak mondható: hogy a nép — illetőleg reáliskolákban szerzett ismeret az ifjunál megtartassanak, tehát gyakoroltassanak és leggyarapítottassanak. Létező hézagok kitöltendők, s jól értett tisztázandó és hol lehet új, alaposabb belátás yitandó.

2. Ezen iskola főczélja az ipartanonczokat hivatásban elősegíteni. Hasznos ismeretek köréből különösen ahhoz jussanak, mi iparuk betanulása és gyakorlására hasznosabb lesz; rajzolás, természet- s vegytan, és azok használata a technológiában. Az ipariskola tehát elméleti segédje legyen a mestereknek és a tanuló hivatási felszerelését tudományos belátás által lehetőleg gyarapítsa és szilárd alapra fektesse.

3. Végre ezen iskola czélja a szellemi tevékenységre és önálló továbbképzésre kedvet kelteni és fenntartani, s a tudomány és művészet, az igaz és szép iránti érdekltséget kiképezni és megszilárdítani.

Idősor szerént az első feladat lép előtérbe, időhosszra nézve a második bir tulsúlylyal és jelentékenységgel tekintve az utolsó, mely minden iskolai képzésnek legjobb eredménye.

Ily értelmű és szellemű iskola akar lenni és legyen is a mi ipariskolánk.

TÁRCZA.

A nők hajáról.

D. G.-től.

Nem tartozunk ugyan azon buzgó rabbi tanítványai közé, ki egy vakbuzgó prédikációjában közelebről megátkozta a chignon s általán álhatat viselő nőket. De hogy ez uttal mégis a nők hajáról, illetőleg álhatjáról írunk: oka abban rejlik, mert mi is korholandónak találjuk a divat e félszeg kinövését. Ha nem is osztjuk teljesen ama zsidó pap dogmáját, hogy t. i. hamis haj hamis főre és hamis szivre mutat, de mindenesetre beismerjük, hogy az álhat viselésnek mind fináncziális, mind különösen morális szempontból káros behatásai vannak a társadalomra.

Igazolásul álljanak itt a következő sorok.

A nők dús hajzatát minden időben különös dísz gyanánt tekintették. Már bölcs Salamon így magasztalta mátkája szépségét: „Ime! szép vagy te, én mátkám! a te szemeid olyanok, mint a galambok szemei; a te hajad olyan, mint a kecskék seregének gyapja, melyek Gileád hegyén legelnek.“ E szavak szerint világos, hogy a női hajzat ékesvoltát már az ó-korban is illőleg méltányolták a férfiak.

Ezen körülményből származott az a szokás, hogy a kiknek nem volt szép hajuk, mesterségesen igyekeztek e hiányt pótolni. Már az ó-egyiptomiak ismerték a parókat, a görög és római nők pedig roppant luxust üztek az álhajjal, melynek viselését — miként a mi nőink is — saját joguknak követelték s ez által a férfiak gúnyját és megvetését vonták magokra.

Ha napjainkban tekintjük meg a női nemet, ugy fogjuk találni, hogy e tekintetben nem jobbak amazoknál, sőt a mi hajzatok gazdagságát illeti, mögötte

állnak a görög és római nőknek. Ha hölgyeink nem viselnének álhatat: kénytelenek volnának a hajdísz merőben nélkülözni, mert csak kevesen dicsekedhetnek dús gazdag, saját hajzattal, míg a legnagyobb résznek — főleg miután kilépett az ifjukorból — csak egy pár szegényes tekeres libeg fején, melyek inkább rútnak, sem mint ékitnek s valóban kézzel foghatólag mutatják, hogy mennyi — nincsen!

Igazán gazdag, tömött, hosszú s mégis lágy haj a női világban, mely a divatnak alattvalója, nagy ritkaság; de minél aggasztóbb és silányabb lett a természetes hajék: annál bujább és éktelenebb a mesterséges. Miután pedig a frizura-kórság Páris ledér példája után az utolsó tíz év alatt annyira elterjedt, hogy sem a borbély-műhelyben megtakarított, sem az utcán sem a szemétdombon s más efféle tisztességes helyeken talált, sőt sirban nyugvó hullák fejről ellopott*) természetes haj sem volt képes a szükségét kielégíteni: igen természetesen a haj hamisításban találtak menedéket mindazok, kik a divat veszedelmes izlésének hódolni törekedtek. S így a hamis czoffok és firtők, chignonok, tehén-, juh- és kecskeszőr, valamint ruhaszövetből készült hajtöltelékek ma már oly közönsége-

*) „Temetői haj“-nak nevezi a párisi és londoni piac árusa az olyan tincshajat, melynek egyik végéről tisztán láthatni, hogy nem vágják le, hanem kiszakították; mert nemcsak gyökerei látszanak, hanem itt-ott a fejbőrnek egyes darabjai is észlelhetők. Semmi kétség, hogy ez árucikkelt feltört sirokból szerzik. Nem kell felednünk, hogy a haját még az idő vas foga is alig képes fölemészteni, mit az egyiptomi mumiáknak az európai muzeumokban látható példányai világosan bizonyítanak; mer ezeknél — daczára a felettök letűnt 2—3000 évi időszakra — a haj sem keménység, sem színben nem vesztett. Temetői haját a párisi és londoni piacokon tömördek mennyiségben árusítanak el. D. G.

sek hölgyeinknél, hogy még a valódi haját is álhat képzeljük, s így ez a divat a férfiak előtt nem hogy használt volna, sőt épen ártott.

Minthogy a természet mindenki fejére több-kevesebb mennyiségű haját ad, méltán kérhetjük tehát: mi az oka, hogy igen sokan, főleg pedig a nők már oly korán annyira feltűnő hajszegénységben szenvednek? —

A felet erre igen könnyű. Sok esetben a betegség lehet ugyan oka, de legtöbbször épen maga a divat, a fodrász mestersége a tulajdonképi ok.

Meglehet, hogy e sorok olvasásakor némely olvasónk tagadólag rázza meg fejécskét, de ez nem tulság s nem alaptalan állítás, minthogy igen könnyen bebizonyítható.

A haj ugyanis mirigyek különválásának eredménye a bőrön. A mirigygyödröcskében, melyben minden egyes hajszál gyökerezik, a hajszemölcs vagy hajcsira van, mely bizonyos puha anyagot választ külön. E finom anyag a csőalakú mirigy-csatornán a felbőrig jut, hol kiszáradás s megkeményedés által a hajnak rendes szilárd alakját nyeri. Az az általános nézet, hogy a hajszál üreges és folyadékkal van tele, hibás; az optikai csalódáson alapszik, melynek oka a világosság sugarak megtörése. A ki nagyítóüveg alatt vizsgált egy hajszálat, legott az első tekintetre meggyőződhetett, hogy az nem cső, nem üreges, hanem magvas, megkeményedett sejtekkel van tele, melyekben olajnemű, ragadós anyag található, melytől a haj színét kapja.

A hajmirigyeknek középpontja a fő tetején van s e körül ágaznak szét sugaralakban mindenfelé. A mirigyek állása szerint a mirigy-csatornák is függőlegesen, ferdén vagy vízirányosan nyulnak el. És a csatorna irányában nő ki a haj a fejbőrön. Ha már most mesterségesen egészen más irányba kényszerítik vagy

Látogatására a kézművesek tanoncjai nemzetiség és felekezet-különbőség nélkül — mennyire a szükségelt képzettséggel bírnak — mind egyenlően jogosultak. A belépők rendes látogatásra kötelezvék.

Az előkészítő iskola első osztályába való felvétele elegendő oly előkészület, melyet államtól előírt népiskola nyújt.

Tanonczok, kik alrealtanodát végeztek vagy vizsga folytán a megfelelő ismereteket kimutatják, azonnal beléphetnek a tulajdonképi ipariskolába (III. osztály.) —

A szász föld 11 történelmi kerületeiben honjogos tanulók számára a tandíj 4 frt. ezen kerületeken kívüliek számára pedig 8 frtra határozottatott. Brassóban honjogos bebizonyítottan szegény, de szorgalmas tanulóért a városi pénztár fizeti a tandíjt.

A tandíj 4 negyedévi részletekben 1 illetőleg 2 frtjával előre fizetendő az igazgatónál.

Szülők gyámok és mesterek, kik gyermekeiket, gyámoltjaikat vagy tanonczokat a fennebbi föltételek alatt ezen iskolába akarják felvételni, felhivatnak hogy vasárnap f. é. okt. 27-én és a következő napokon a tanoda megnyitásáig estve 6—7 óráig az iparegylet olvasó termében jelentsék magukat a felveendő tanulókkal együtt az igazgatónál, kinek az iskola addigi látogatásáról szóló bizonyítványok bemutatandók és a tandíj első részlete befizetendő.

Iparosainknak az ezen iskola felállítása és fentartására szükséges költségek nagylelkű engedélyezése által a tkt. szász nemzeti egyetem és a tkt. brassói község részéről föltte kedvező alkalom nyújtatik, hogy utódaikat, hivatásuk örököseit a legjobb fegyverekkel felszereljék és alkalmasokká tegyék a versenyre, — mely reájuk a vasut megnyitása által vár, — a nagyon előre haladt nyugot iparával. Ezenkívül az államtörvény, az iparszabályok (VIII. törvényezikk 1872-ről 42. §. c.) határozottan kötelezi őket, hogy tanonczaikat az ipariskola látogatására kötelezzék.

Bárha szülők, gyámok és mesterek felhasználják az időt és alkalmat: az első soha sem pótolható, az utóbbi alig nyújtatik többé ily kedvezőleg.

Brassó, okt. 25-én.

Az ipariskolai bizottmány
Dr. Trauschentfels,
elnök.

Hazai közügy.

A bankügyben a két kormány által folytatott tárgyalások befejeztettek. — Az „osztrák-magyar nemzeti bankra“ vonatkozólag a két kormány közt, a „N. fr. Pr.“ távirata szerint, a következő megállapodások jöttek létre:

1. Az osztrák érték egysége a birodalom mindkét felére elismertetik; minden intézkedés, mely az egységet zavarja, vgy az osztrák nemzeti bankkal a szabadság meghosszabítása tárgyában megindítandó alkudozásokra, melyek mind a két birodalomra nézve érvényesek, gátlólag hatna, kizáratik; az alkudozások mindenk előtt a bécsi osztrák nemzeti bankkal kezdendők meg.

2. A nemzeti bank az osztrák kormány közvetítésével fölszólítandó, a magyar fiókintézeteknek azonnal megadni azon dotatiót, melyet az osztrák fiókintézetek 1867. óta kaptak.

ránézigálják a hajszálát, ez által meggyulad a mirigy, aztán lassabban kezd lágy hajanyagot termeni s végre a hajtermelés megszűnik, azaz: kihull a haj s más nem nő helyébe. Ugyanez történik, ha a fejbőrt állandóan zárják el minden élet feltéteitől, t. i. a világosság és levegőtől.

Ez a hajnak és termésének legújabb elmélete.

Tekintsük már most a modern hajdíszeket.

Legelőbb is úgy találjuk, hogy a hajat művészi módon különböző, a természettől eltérő állásba szokták erőltetni, égetni, ránézigálni és pomádéval, gummiarabicummal s isten tudja minő anyagokkal bekenni. E miatt a hajgyökér megsértetik, a haj kihull, a fő kopasz lesz, először azon helyeken, hol legtöbbet ezibálták: a fejtetőn és a keményen összekötözött fonások pótlékainál. Oly tény ez, melyet naponta számtalanszor észlelhetünk s mely tisztán mutatja: mily káros a mesterséges frizura.

Épen ily ártalmas a tulságos pomádézás is. Még a legnagyobb tisztaság mellett is számtalan por rakódik le fejünkre, ha a zsíros kenős vastagon ragad hozzá. Por és zsír pedig úgy befödik hajunkat, hogy a levegő sehogy sem férhet hozzá s még ezen kívül a bőr rendes kigőzölése is meg lesz akadályozva. Ha még ide gondoljuk, hogy egy óriási tömeg állhat pakolnak a szegény főre: természetesen hiányozni kell mindazon kellékeknek, melyek — miként fennebb lá-

3. A két kormány által kiküldendő bizottságok a nemzeti bank bizottságával az alkudozásokat meg fogják kezdeni.

Az alkudozásokról vezetett jegyzőkönyvben a 80 millióról, a bank kezeléséről, a valuta kérdéséről s a bankalapról nincs szó. A birodalom mindkét felében csak egy bankjegy leend forgalomban, még pedig a paritás elvénél fogva a bankjegy kizárólag német lesz. A négy millió bankpótlék, mely a fentebbi egyezmény folytán Magyarországot illeti, már jövő hó elején a magyar fiókintézeteknek megküldetik.

Egy hajszalon függ Magyarország jövő sorsa!

ezim alatt a „K. Közl.“ 247. száma vezércikket hoz, melyből mutatványul:

A ki a királyföldi egyetemnek 1861—4-ben viselt dolgaira visszaemlékezni tud, könnyen azt hihette, hogy az ó-szász urak javaslatai, melyekkel tervet adtak volt a magyar állam kétfelé osztására, az erdélyi részek nemzetiségi területekre darabolására, — melyekben kiczirkalmazták volt, hogyan lehetne a magyar korona hajdani peculiumábó, a magyar királyság néhány törvényhatóságából szász határgrofságot alapítani s ugyan ekkor egész Magyarországot per n.-szeben uniwersitási Skupstina a bécsi csonka reichsrathal elnyeletni, — hogy, mondjuk, ezekkel eljutottak a politikai humbug zenitjére; de ime még akkor sem érték volt el államalkotási fészkelődéseik teljes magaslatát, mert most újabb eredeti tervekkel és gondolatokkal állanak elő olyan formán, mint ha a magyar nemzetre reá akarnának ijeszteni, s nehogy e bravour közepette ők maguk találjanak megriadni, a „jövő bátorságát“ emlegetik, kétszer is hangsúlyozzák.

A hatalmas szászok nagytekintélyü hetilapja a „Sieb. d. Wblatt“ így kiált fel:

„mi lenne Magyarországból német ipar: német kereskedelem, német pénz, német irodalom, s veszély idejében német segélyre való kilátás nélkül?!“

Borzasztó! valóban borzasztó!

Lám, ha nem sikerül az ó-szászságot megengesztelnünk, egy szép reggelen arra ébredhetünk, hogy a Királyföld nagyhatalma, a 150 ezer léleknyi szászság elnyelte a magyar királyságot lakóinak millióival egyetemben.

Szörnyü sors!

Hát azért kelle egy ezred éven át küzdenünk, aldoznunk a hazaszeretet tiszta oltárán, hogy ily rettenetes „véget érjen Szent István birodalma?“

A fél millió tatár pusztítását, a 150 éves török hódoltságot, a német kényuralom három százados kísérleteit, cseleit, kínzásait, — óh ezeket mind kitarthattuk; kiépülhettük s végleg az orosz ár sem borított el; de mióta az ó-szászok izennek hadat nekünk a német jog, a német cultura, a német erő nevében, nincs menekvés, el kell vesznünk — menthetlenül.

Szegény Magyarország! Némelyek ezredéves fennállásod emlékére gondolkoznak és ime sors párkája ott metszi ketté életfonaladat, hol azt nem is gondoltad! Megjártad.

De hát mivel vontuk magunkra a n.-szebeniek e szörnyü haragját, melytől csak menekülhetünk, ha megadjuk magunkat kegyelemre s egyenként átkuczor-

tók — a haj növéseére mulhatlanul szükségesek, t. i. a légosság és levegő; míg ellenben egy természetellenes hőség betegesen ingerli a bőrt s végül bizonyos kis állatok, az ugynevezett gregáriák, melyek a chignonban csak nagyító üveggel észrevehetők, teljesen a hajzat megsemmisülésére folynak be.

A frizurák tehát a leggonoszabb feldúlói egy gyönyörű dús hajzatnak. A mondottak után reméljük, egy olvasónónk sem fog ebben kételkedni.

Teljes joggal remélhetjük tehát, hogy hölgyeink szépségök érdekében elvégre belátják, mennyire ártanak magoknak a művészi hajdíszítések által. Nálunk eddig méltán lehetett elmondani, mit az öreg Ovid költő a római nők pipere vágyáról megjegyzett, hogy épen oly kevésbé lenne képes bárki a divatos hajjéket megszámlálni, mint egy terebélyes tölgy makkjait és hogy minden nap új módot találnak ki a haj megsemmisítésére.

Vajha ez a jövőben másképp lenne! hiszen a leg-egyszerűbb egyszersmind a legszebb is mindenkor. Lám őseink női és leányai hajukat két vastag s hosszú fonatban lobocsátva viselték, de természetesen ezt csak azért tehették, mivel hajok gazdag tömörségét s hosszúságát nem dulták össze mindenféle idegen esztelen divat kívánságára.

gunk az általuk felállítandó caudini — vagy is cibini igán!

E veszedelemnek te vagy az oka magyar kormány!

Miért nem hallgattad meg az „illetőket“?! Miért érintkeztél a felséges egyetemmel csak „kormányképviselő“ (értsd a király által kinevezett Comest) által? Miért kértél csak véleményt az egyetemtől a Királyföld rendezését, midőn kötelességed lesz vala saját nézeteidet az egyetem elébe terjeszteni, hogy ez bírálhatott, ítélhetett, határozhatott volna azok felett.

Mindezt az apostoli magyar király felelős kormánya elmulasztá; lelke rajta! De ez nem elég, mert ime nyakunkon a halálos veszedelem — nesztét is hallani már! —

A szász nemzet egybegyült a „Mediascher Tag“-ra s ott egyhangulag elhatározta, hogy tiszteletet szerez „a német nemzetiségnek, a német jognak (Magyarországon!) a német culturának és német sajtóságoknak!“

A nagylelkű ó-szászok még ugyan most is figyelmeztetnek, hogy „Magyarországnak csak Németországgal szövetségbe lehet jövője!“

Külföld.

Kragujevaczból 25-ről jelentik: ama hálafelirat, melyet a skupstina a régenséghez intéz, kiemeli, hogy az ország igen nehéz perczen adá át a régenségnek a fejedelemséget és a fejedelmet; a régenség mindenütt képvisel az állam érdekeit az Obrenovitsok zászlaját magasan tartá, az Obrenovits-dynastia örökségét biztosítá, alkotmányt adott és haladásokat avatott fel. A felirat ünnepélyesen fog átadatni a régenségnek.

A hivatalos lap szerint megindított a suczava-romani és a jassy-botusáni vaspályavonalak igazgatásának és üzelmének szervezése; a kereskedelmi miniszter több e vonalakon észrevett hiányról megszüntetés végett az itteni igazgató-bizottságot értesítette.

A „Daily News“ jelenti, hogy az angol francia kereskedelmi szerződés 15 nap alatt alá fog iratni. Az „Economist“ írja, hogy a magas kamatláb dacára az arany behozatala folytonosan korlátoztá azt tanácsolja a banknak, hogy újra emelje fel a kamatlábat, hogy ezáltal a külfödről több pénz szirogjon be.

V e g y e s.

(Ő felsége) a vallás és közoktatási magyar miniszter előterjesztésére az ujonnan felállított kolozsvári egyetem bölcsészeti karához a román nyelv és irodalom rendes tanárává dr. Szilasy Gergelyt a bécsi g. kath. papnevelde aligazgatóját nevezte ki.

(Gizella főhercegnő) lakadalma Lipót bajor herceggel jövő év april havában ugyanazon napon lesz, melyen ő Felségeik a király és királynő egybekeltek.

(Az országgyűlés) egybegyült után azonnal elő fognak terjesztetni a miniszterium által a már készen fekvő catasteri földmérés, és a földadó törvényjavaslatai, valamint a Királyföld rendezése.

(Xantus János) most Vásárhelyt idézik. Küldetése eredményéről a következőleg ír az „Erdély.“ Tőle tudjuk, hogy a bécsi világiállításra vajmi kevés gyűlt eddig össze a székelyföldön. Kikben bizott s kik szavukat adták, azok nagy része az ügy iránt merev közönnyt, vagy szembetűnő negligenciát mutatnak fel. Táviratoz ide-oda s a válasz vagy nem jö meg, vagy hosszantó későre. Pedig ez ügy a nemzet szent ügye volna, mert életrealóságáról s ipari fejlettségéről tenne tanubizonyosságot a világ előtt. Mi még ma is a kisszerű politizálásban élünk s abban is halunk el; míg velünk élő nemzetársaink ez elvhez ragaszkodva: „unum facindum, alterum non ommittendum“ hozzánk képest kevésbé fejlett iparczikkeikkal a világtárlaton fölyényt fognak felettünk gyakorolni s így ellenes politikai szívósságukat a munka és ipar téren mutatott életrealóságukkal ott emelik érvényre, hol nincs és nem lehet több appellatorium forum. Eddigelő székeink között Marosszéke az elsőség. Nem is lehet e másképp; hol Mikó Mihály főkirálybíró, e nemeslelkű hazafi áll az élén: ott a kívánt eredmény kimaradhatatlan. Pedig épen Marosszéke az, mely a vármegyékhez fekvési közelségénél fogva kevésbé van hivatva arra, hogy általa és benne ismertessék meg a székely szűz-tiszta ipar eredeti sajátossága. Azt a világtárlat első kézből Csik-, Háromszék- és Udvarhelyszékre venné, honnét még eddigelő nem mutatkozik ez ügyben sem kedvező szellem, annál kevésbé eredmény. Hisszük azonban, hogy e nem igazolható mulasztást, legalább félig-meddig helyre pótolandja jól felfogott érdekeink lassu buzgóssága.

(A mares vásárhelyi iparosok) közelebbi vasárnapon

tartottak értekezletet a világkiállítási ügyben. Eddigelő 150-en jelentkeztek, kik mesterségük különböző nemére nézve, kiállítandó művekre vállalkoztak. Abban is megállapodtak, hogy a szegényebb, de jelesebb mestereknek műveik elkészíthetőségére segédkezett nyujtanak és hogy négy jeles ifjut s ugyanannyi mestert küldenek fel.

(Dr. Weber A.) tegnap este a „Nr. I“ nagy termében sikerült előadást tartott a kísérleti természettan köréből. A holnapi — utolsó — előadást ajánljuk a t. cz. közönség figyelmébe.

(Wächter és Trauschenfels) loyális választói Bauszner Guidót kit a közhalmiak eo tempore felültettek, küldik Hermann városába, hogy a szász universitáson (értsd specialitás) képviselje Brassó vidéke körültekintését. A királyföld — magyar király földje — viszonyait reudezgetik el majd ottan. Igaz, hogy azon az országgyűlésen is ilyesmin jártatják eszüköt, ámde azok ott nem illetékesek; kár is veszteni az időt, mert Wächter ott ez ügyben vagy ugyan azt írja a jegyzőkönyvbe, mit itt határoznak, vagy nem. Ha igen, akkor fölösleges, ha nem akkor az eddigiek következtetni engedik, hogy csak lesz annyi eszélye a magyar kormányának, hogy aláveti magát az egyetem ítéletének!

(A kolozsvári egyetem) megnyitási ünnepélyének programja: november 10-kén d. e. 10 órákor istentisztelet minden vallásfelekezeti templomaiban; 2-kor diszlakoma, egy teríték ára 5 forint; este a város kivilágítása s a színházban a Hymnusz éneklése után disz-előadás.

(Csikszék közönsége) elhatározta, hogy a hagyományos tisztí elnevezések helyett jövőre az 1870 42-ik t. cz. 47. §-ban előforduló tisztí elnevezéseket fogja használni; mely határozat, s ezzel kapcsolatban a főkirálybírói elnevezésnek főispánira való átváltoztatása is a belügyminiszter f. évi oct. 24-én 4622 eln. sz. a. kelt intézvényével jóváhagyott.

(A szebeni löpormalomban) e hó 24-én tűz támadván, mire a szivattyúk a vész színhelyére érhetek, a szénraktár, istálló és kocsifélszer az abban őrzött készletekkel egyetemben egészen elhamvadtak. A katonai parancsnokság részéről néhány szakasz legénység jelent meg, kik késő estig fúradhatlanul oltottak. Vajjon vigyázatlanúság, vagy gonosz szándékból keletkezett-e a tűz, még eddig kideríteni nem sikerült.

(Haynald érsek) tizezer forintot adományozott a megyéjébéli káplánok fölségelésére.

(Kolozsvárt is megalakult) a nagy ipartársulat, mely czélből az összes iparos osztály f. hó 20-án tartotta meg a városi tanácstermében gyűlését, melyet ezen bizottság elnöke Krémer Ferencz ur megnyitó beszéde igen érdekessé tett, igen helyesen adván elő a gyűlésnek mindazon teendőket, melyeket a kor haladása igényel, megfejtván azon előnyöket is, melyeket eme nagy társulatba tömörülve közérővel, közös intézkedésekkel érhetni el, külön válva pedig soha.

(Ujvidékről írják.) hogy a szerémi egyházkertületből ötven lelkész küldöttségileg tisztelgett b. Majthényi kir. biztossnál s Gruics adminisztratornál.

(Gr. Toldalagi Viktorné) mint egyleti elnök, köszönetet mond ama műkedvelői előadásért, mely Maros-Vásárhelyen e hó 13-án volt s 178 frt. 72 krral gyarapítá a létesítendő székely árvaleány-ház alapját.

(Houchard Ferencz) és Csipkés Lajos aranyoszéki képviselők ellen rendelt vizsgálat e hó 22-én kezdetét vette. A vizsgálat Felvinczen foly, s több napot fog igénybe venni, terjedelmes tanu kihallgatások szükségletnek.

(Udvarhelyszék Telekfalva) községben 27 gazdának minden épülete és terménye a lángok martalékává esett A kár 20,000 frt.

(A kereskedelmi akadémiáról), melynek németsege ellen eddig sok panasz volt, most azt olvassuk, hogy mióta Lewin igazgatósága alatt áll, ugy a magyarosodás, mint a szaktanítás dolgában folyvást szépen fejlődik.

(A kolozsvári m. kir. tudomány-egyetemnél) az 1872/3 tanévre 20 állami ösztöndíj lévén a négy karbeli egyetemi tanulók számára egynek-egynek 300 frittal kiosztandó, azok, kik erkölcsi, tanulási és más minőségük által a nevezett ösztöndíjakra érdemeseknek vélik magukat, folyamondványaikat f. évi november 20-ig adják be az egyetemi tanácsához.

(A Buda-Pesti szemle,) mely jövő évben Gyulai Pál szerkesztése alatt új életre támad, Ráth Mórnál fog megjelenni, egyelőre 2 havi füzetekben. A január-február havi füzetre beérkezett dolgozatokat áttekintve meggyőződhetünk, hogy az új vállalat méltó utódja lesz Csengery „Szemlé“jének és az irodalmi világban nem csekély föltűnést fog kelteni. Fog hozni történelmi cikket Salamon Ferencztől, irodalmi Szász Károlytól, ter-

mészettudományit Brassaitól, néprajzit Vambérytól. Figyelemre méltó cikkek lesz a szerkesztő is. Gyulai az újabb regényirodalmi mozzanatokot fogja ott ismertetni. A füzetnek értékét és kedvességét nagyon emelni fogja Arany Jánosnak egy költeménye is. Lesznek benne azonkívül kisebb ismertetések s bírálatok. Ráth Mór kiadó a füzeteket igen díszesen akarja kiállítani, hogy külalak tekintetében méltán sorakozzék bármely külföldi francia vagy angol revué mellé. A gondos szerkesztő pedig az új vállalat köré számos irodalmi erőt kíván gyűjteni, a régi Szemle munkatársai mellé még újabbakat is. Mint halljuk, a szerkesztő fölkérése folytán Széchen Antal gróf ur is megígérte, hogy irodalmi tanulmányait, melyeket máf régebben ezelőtt írt, a Szemlelben közléteendő.

(Spanost,) az évek óta veszélyes rablófőnököt, — ki a határvidéket folyton rettegetésben tartotta — bandájával együtt a görög katonaság megölte.

(A kolera) keleti Galiciában fogyó-félben van; néhány nap óta már csak egyes esetekben jelenkezik.

(Madridon) 24-én a halálbüntetés eltörlése ügyében tett indítványt a congressus 99 szavazattal 58 ellenében elfogadta.

(A porta és montenegró) közti összeütközésre vonatkozólag jelentik, hogy a vitás területet a porta már előbb megvette Montenegrótól, de a tulajdonosok nem kaptak semmit a vételösszegből, mert Nikicza azt fegyvervásárlásra fordította, s így erőhatalommal akarták földjeiket visszaszerezni. Ebből keletkezett az összeütközés.

(Az egyiptomi alkirály) Mehemed Ali basának, a dynastia megalapítójának emléket szándékszik Alexandriában emelni. De miután a mohamedán vallás tudvalevőleg tilja az emberi vagy állati alakok visszaadását, a papság mindent elkövetett, hogy Izmael basát szándékától eltérítse, de hasztalan, mert az emlék már kész, s az ulemáknak csak nagy nehezen sikerült annak leplezetését elhalasztani. De e siker sem lesz tartós, mert az alkirály hallomás szerint, tultevén magát minden vallási aggályokon, már kitűzte a napot, melyen az emlék nagy ünnepélyességgel fog nyilvánosságnak átadatni.

(Gyermekek naivsága.) Egy bécsi gazdag háziur 6 éves leánykájára a napokban kinyilvánította, hogy sohasem megy férjhez, inkább özvegy lesz, mert ezek olyan jól néznek ki fekete ruháikban.

(A katonaságnál) fennálló házasságtilalom ellen készül a kalocsai egyházmegye papsága felszólalni, mint mely intézmény sok erkölestelenségnek forrása. Az értekezleten, melyben ez elhatározatot, az elnök Haynald érsek felszólított, hogy a többi püspökkel egyetemben hasson oda a miniszteriumnál, hogy e bajt orvosló törvényjavaslatot terjesszen az országgyűlés elé. Haynald készséggel megígérte közbenjárását, de már előre is kijelenté kételyét az iránt, hogy a többi püspök ez üdvös dologban támogatná.

(Egy amerikai közlöny) a következő jogi kérdést veti fel: joga van-e a bírónak, egyebek hiányában az ember hamis fogait elzalogoltatni?

(Az újvilágban) folytonosan az amerikai földszoros keresztülvágásának terével foglalkoznak. Bizonyos Stevens ur javaslata szerint az ásandó csatorna csak 120 mértföldnyi hosszúsága lenne, és alagutra nincs szükség; a csatorna átlagos mélysége csak 20 lábnyira terveltetik.

(Vilmos császár — néger.) Andresen hamburgi kapitány a tavasszal Afrika nyugati partjaira hajózáván, az ottani néger fejedelmek egyike számára ajándokul magával vitte Vilmos császár gypsz mellszobrát. Hogy e mellszobrot a legyek és az égélj behatásai ellen megtöltalmazza, a kapitány azt sötétbarna mázzal vonatta be. Miután az ajándék ünnepélyesen átadatott a feketék fejedelmének, ez sokáig figyelmesen szemlélte a mellszobrot, s végre felkiáltott: „Ezek tehát arcvonásai a nagy férfunak, ki a hatalmas Napoleon császárt megverte és elfogta. Hanem a mi engem leginkább érdekel az, hogy most megtudtam, miszerint Vilmos császár is néger.“

(Vörösmart és Magyarós) közt okt. 26-án az országuton egy téli női felöltő találatott, káros jelentse magát alólírtnál s azonnal átveheti.

Mihályi Károly, apácza ev. lelkész.

Közgazdaság.

A világkiállítási bizottság a következő körlevelet intézte a kiállítókhoz: Vonatkozással a kiállítási szekrények, asztalok és egyéb kiállítási készü-

lékek ügyében a „világkiállítási közlöny“ 14. számában és a fővárosi lapokban közzétett felhívásra, melyben a bécsi kiállításra jelentkező hazai kiállítók felkértek, miszerint a kiállítási felszerelvények, jelesül a szekrények, asztalok stb. készítésével még néhány héttig várakozzanak, a mikoron majd az épen munkában levő általános berendezési tervzetten alapuló határozványok velök közölve lesznek, — a mennyiben pedig már elhatározott tervök volna, lehető rövid idő alatt egy a mérték kijelölésével ellátott vázlatot, illetőleg kiállítási tervzetet bemutassanak, sürgetve kérjük fel, miszerint az alólírt szakbiztost vagy írásban a legközelebbi napokban az iránt értesíteni sziveskedjék: vajjon kiállítási készülékeit saját maga szándékozik-e készíttetni, vagy fogja-e a szekrényeket illetőleg a kir. biztosság közbenjárását igénybe venni, vagy fog-e valamely gyűjteményes kiállításban részt venni, vagy végül vannak-e külön kívánságai részvételét illetőleg? Első esetben felkérjük a netalán már meglevő, vagy pedig készülő félben levő készülékeknek, hacsak körvonalos rajzát mihamarább hozzánk a végből beküldeni, hogy annak a kiállítási bizottság műszaki osztálya általi helybenhagyása, illetőleg megváltoztatása után, kivételéhez hozzáfoghasson, eshetőleg a szükséges változásokat lehető gyorsasággal eszközzésbe vehesse.

Nyilt-tér.*)

A „Hon“ esti kiadásának idei 241-dik névtelenül, ugy az „Igazmondó“ 43-ik számában Kenderessi alnév alatt egy cikkek jelent meg, mely jellememet és becsületemet oly aljas gyanusítással terheli, mely nemcsak köztisztviselőnek, de bármily magán személynek is gyalázat.

Tény az: hogy én az illető alispán urnak egyik irnokot — mint hanyag és engedetlen kénytelen valék írásban bejelenteni, és arról jelentésem az alispán ur „felelet“ tételre kiadta az illető irnoknak, ki is ez által felbátoritva ellenem vádoskodott, mely felmerült körülményt az illető alispán ur elhallgatva, magam valék kénytelen a főispán urnál jelentést tenni és nyomozatot kérni, mi is azt hiszem közelebről meg fog indíttatni.

Addig is azomban elég galád eljárásnak tartom azt, hogy névtelenül egy köztisztviselőt gyanusithasson valaki, mi igen jellemző azon szerkesztőségekre is, melyek ilyeket elfogadnak.

S.-Szt.-Györgyön 1872. október 25-én

HORVÁTH LÁSZLÓ,
főjegyző.

Észrevételek

a háromszéki alispán ur f. hó 24-én a „Nemere“ben megjelent válaszához.

Szokott pontosságával igyekezik megfelelni az alispán ur az „egy atya“ kérdéseire és jóakaróan veszi pártfogásába széki orvosainkat, kiknek szakképzettsége és deréksége ellen az „egy atya“ sem szólalt volt fel.

Nem is vonjuk meg elismerésünket az alispán urtól, ki hivatalos széke elfoglalása óta a megyénket fenyegető ily csapások alkalmával buzgalommal megtesz mindent a baj terjedésének megakadályozására. E tekintetben nagy különbséget lehet tapasztalni a tavalyi és az idéni tisztségi eljárás között.

Azonban engedje meg mégis a tisztelt alispán ur azon óhajunkot nyilvánítani, hogy ily veszélyes betegségek felléptekor a megyei főorvos maga személyesen szerencséltesse székhelyétől nem távol fekvő községünköt, hogy a helyszínen meggyőződve a baj természetéről tehesse meg czélszerű intézkedéseit és adhassa meg utasításait a gyógyításra nézve megyei orvosunknak.

Megengedjük mi azt, hogy a főorvos urnak sok egyéb teendői is vannak, ámde ily alkalommal mégis szeretnők, hogy drága idejéből és becses figyelméből előbb oda áldczzon, hol jelenléte szükségesebb.

A mi az orvos rendőri szabályok alkalmazását illeti, meg kell említenünk, hogy azok most inkább fogatosítottak, mint ezelőtt s véleményem szerint részben ezen körülménynek köszönhetjük, hogy a több községben újra fölmerült részes roncsló toroklób a tavalyi pusztításokból megmaradt zsenge sarjadékot egészen ki nem irtja.

*) E rovat alatt megjelent cikkekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget. Szerk.

